

A magyar izr. országos tanító-egylet

ÉRTESITŐJE.**Megjelen havonként egyszer.**

Szerkesztői bizottság:

Führer Ignác, Léderer Ábrahám, Ózer Zsigmond, Reich Ignác, Stern Mór. Felelős szerkesztő: **SELIGMAN ELEÁZÁR.**

Az előfizetési pénzek és tagsági díjak
Schwarz Mór
 egyleti pénztárnokhoz
 (a káczfa-utca 39/c. szám) küldendő.
 Szerkesztői iroda: Sip-utca 11. sz.

Kiadja
A magy. izr. orsz. tanító-egylet.
 Előfizetési ár:
 Nem tagok számára egész évre 1 frt.
 Az egylet tagjainak díjmentesen jár.

Elleneink.

Szerkesztő uram buzdítása folytán, közkatonáink sorába lépek ismét, hogy gyenge tollfegyverem s ha kell, véremmel is rést törjek elszántsággal küzdő azon vezéreink számára, kik zürt-zavart nem tekintve, derűbenboruban, tövis és reménynyel hintett utakon viszik a haladás fogyhatlan lánggal lobogó fáklyáját előre.

Nagyok a mi küzdelmeink, nagy küzdelmek sok harcost, nagy erőfeszítést, önmegtagadást, ést és akaratot, szóval embereket, egész embereket, igényelnek.

Vállvetve, az egyvéleményűek szövetkezve, az egyakaratuak a mértékletesség védpaizsa alatt előre törve, szép valóvá varázsolhatják a reményt.

Vállvetve, egymást támogatva, szövetkezve, egymás példáján buzdulva, küzdjünk mi is!

Vagy talán néma türelemmel nézzük, mikép rántják ki a gyékényt lábaink alól; mikép üldöztetnek itt-ott védelem nélkül álló testvéreink, egy némely hitvány módon basáskodó „tákef“ által; mikép taszittatnak ki a nyomoruság tág terére azok, kik a haza szent szerelmét szivükbe zárva, a népiskola szentélyeiben üzennek harcot népünk, zsidó népünk, nemzetünk, dicső magyar nemzetünk legnagyobb ellenségének, a tudatlanságnak.

Nagyok a mi harcaink, minden fegyverfogható kézre szükségünk, nagy szükségünk van. Azonban, ha szerte tekintünk gárdánk során, ha megfontoljuk, hány bajtárs tud és akar, hisz és tesz, — és viszont hány lelkesíti táborunkat: bizony a vér szökken szégyenpiritotta arcunkba annak láttára, hogy bizony-bizony kevesen állunk ellenségeinkkel szembe.

De hát kik is a mi elleneink?

Ez épen oly furcsa, mint nehéz kérdés, melyre azonban szerintem a legrövidebb felelet volna: „A mi elleneink mindazok, kik a józan haladásnak nem igazi barátai.“

Vagy talán a haladás embere, ki a törvény és igazság, a jog és méltányosság, minden nép és nemzet józan haladásának eme életfeltételeit semmibe sem véve, a hirárechia, a meghasonlás, az önkény és méltatlanság, község és iskolai jólétünk haldoklását hirdető, eme keserü érzeményeket keltő lélekharang kötelét huzza?

A haladás embere, kinek a tanító szála a szemében és alig várja az időt, hogy túladhasson rajta? Miért? Csupa szokásból. Már „csontba avott“ a „reorganizálás“ mániája; először is a tanítónak kell pusztulnia, azután a tanítónőkre kerül a sor. Jöjjetek hitközségi elnökök, tanuljatok a következő példából illemet! Az n...-i hitközség iskolai bizottsága nem minden ok nélkül tanítóinak egyikét elbocsáttatni akará. Ebbeli óhaját a hitközség előjárósága elé terjeszté. A derék előjáróság védelme alá vette a tanítót s határozatilag kimondá, hogy „tekintve a tanító feddhetlen életét, tekintve, hogy az egyetemes gyűlés alkotta népiskolai szabályzatban megállapított próbaidő letelt, anélkül, hogy az iskolai bizottság az illető tanító hanyagsága vagy egyéb az országos törvényben elősorolt hibák miatt panaszt emelt volna: az iskolai bizottság indokolatlan javaslata visszavettetik, az illető tanító pedig hivatalában „véglegesen“ meghagyatik. Így járnak el ott, hol az önkormányzati jogot nem tekintik másnak, mint oly szent jognak, mely önmagában hordja legerősb biztosítékát; így cselekszik oly község, melynek vezérférfiai függetlenséggel közérdeket, tekintélylyel műveltséget, tettvágygal józanságot, meleg érdekeltséggel részrehajlatlanságot egybekötni tudnak és akarnak.*)

E határozat becsületére válik az előjáróságnak, de becsületére válik az iskolai bizottságnak is, mely ebbe belenyugodott és nem bolygatá tovább az ügyet.

A tanítónak elleneit — sajnos, de igaz — vajmi gyakran tanítók között is találhatjuk. Testvériség és egységről beszélünk, holott köztünk tanyáz a megférhetlenség hidrája, a községek ellen fordítjuk nyelvünk és tollunk élet, kárhozzatjuk őket, hogy biráskodnak fölöttünk; de köztünk úzi gonosz mesterségét az alattomoskodás, a szivtelen kajánság ördöge, mi magunk áskálódunk és szolgáltatunk okot a biráskodásra. Ki ebben tulzásig felesigázott dolgot lát ecsetelve, az dobja reám az első követ. Javuljunk, és helyzetünk is jóval javuland. Mert, — csak valljuk meg őszintén — ha figyelemmel kísérjük az országos izr. iroda magatartását egyik-másik községgel szemben, ha fontolóra vesszük, hogy hazafias kormányunk is tud erélyes lenni, mit legalább egy izben már bebizonyított, ha meggondoljuk, hogy egyletünk nem tágit mindaddig, míg az igazság Istene kiengesztelve nincs: úgy lehetetlen el nem ismernünk azt is, mikép a kor szelleme diadalra emelte a méltányosság elvét, melynél fogva a tanítónak meg kell adni a magáét, hogy viszont tőle is követelni lehessen. Egyesek roszakaratu tulajkapásai mindinkább gyérülni fognak, ha be fogjuk bizonyítani, hogy oly testület vagyunk, mely egyetértésben élve, felekezetünk és drága hazánk jólétét, boldogságát és felvirágozását előmozdítani érrel-vérrel törekedik.

Kölcsönös szeretet és becsülés, egyetértő munkásság és józan meg-gondoltság legyen jelszavunk.

A béke áldást ígérő csillaga ragyogjon tanügyünk egén!

Schön Bernát.

Őszinte szavak egyletünk érdekében.

Többen jeles kartársaink és szakavatott egyleti tagjaink közül, neme-sebb érzelemtől áthatva, már több izben fejtegették azon ránk nézve oly

*) Szeretjük az eszélyes tanítót és méltányolni tudjuk, ha ez nem zavarja a vizet, melyből inni kénytelen; következésképen csak helyeselni tudjuk, ha t. munkatársunk a község nevét elhallgatja; nehogy azonban azt higgye valaki, hogy itt valóban nem létező község eszményképe van festve, kijelentjük, hogy e derék, ritkán található község — Győr. Szerk.

fontos kérdést. hogy mi módon lehetne hazánk összes izr. tanítóit egyletünkhöz való csatlakozásra bírni. Különös említésre méltók Schön Bernát kartársunk érvelései és buzdítólag ható szavai, és Lederer A. egyletünk kiváló tagjának, e lap mult számában „Tartsunk össze“ czim alatt kitünő cikke, melyben felekezeti iskoláink fentartása adatok alapján, nemcsak szükségesnek van bebizonyítva, sőt kivonhatjuk belőle azon logikai igazságot is, hogy azok feloszlásával az izr. tanítók létérdeke kockára tétetnék. Ha ezen elvitázhatlan ténynyel számítva, most már kellőleg megfontoljuk azt, hogy mi izr. tanítók, ha elvileg a haza összes tanítóóságának egy részét képezzük is. mégis saját magunkban oly compact testületet kell képeznünk, mely képes leendő legvitálisabb érdekeinket megvédeni, és mindazon kérdéseket tüzetesen tárgyalni, melyeknek sikeres megoldása felekezeti iskoláink felvirágzására okvetlen szükséges; csak mély sajnálatunkat fejezhetjük ki, hogy mindeddig az izr. tanítók oly csekély része csatlakozott ezen égetően szükségesnek bizonyult egylethez, hogy minden jobb gondolkozásu tanító előtt akaratlanul is felmerül ezen rejtelmes kérdés: hogyan van az, hogy épen az izr. tanítóóság, melynek tagjai nagyobb részben szegény szülőktől származván, már legifjabb koruktól fogva komoly gondolkozásra vannak utalva, — miután életük fentartásáról kell gondoskodniok — legvitálisabb érdeke mellőztével oly közömbösen viseltetik jövője irányában, hogy egy évi csekély áldozat megkimélése okából egész létérdekét kockáztatja? A tompa érzelmű, fölületes gondolkozó tán ezt fogja felelni: A fiatal tanítók csak ideiglenes utazóknak képzelik magukat e rögs pályán, kik évről évre várják a csatlakozási vonatot, hogy ebbeli keserves kenyérkeresetükön tuladva, egy virágzóbb vidék erőteljes levegőjét szivhassák. Öreg kartársaink pedig anynyira el vannak foglalva költségvetésük mérlegével, hogy egy párányi idejük sem marad, négy forintot póstautalványozni. Azon csekély töredék pedig, mely a névtelen korhoz tartozik. egyrészt ámbitióból, másrészt anyagi érdekből tagja ez egyletnek. Ha korszakunkat szem előtt tartjuk, nem tagadhatjuk, hogy ezen okoskodásban is rejlik némi igazság. Hiszen a boldogult „Borsod-miskolczi“ egylet megcsalatott hivei is nagyobb részben menyaszonyok, vőlegények és azok gyámjaiból rekrutálódtak; kik csak azért fizettek be az alapszabályok-kötelezte járulékot, hogy még azon év folyama alatt a biztosnak vélt tiszteres összeget fölvehessék. Ezen csekély igazság azonban korántsem igazolhatja azon beharapódzott közönyösséget, mely az izr. tanítókat Banquo szellemeként minden lépten-nyomon kíséri. De hát mi szülte ezen vészthozó, minden kölcsönösséget kizáró közönyösséget? Szerény nézetünk szerint nem egyéb, mint a szükkeblü bizalmatlanság. A fiatal tanítónak nincsen bizalma öregebb társa irányában, mivel ez minden áron utmutató nevelője, tanácsadója akar lenni. Az öreg tanító pedig azért nem viseltetik bizalommal ifjabb társa irányában, mivel ez saját szabad akaratával és bíráló tehetségével élve, a jónak vélt tanácsot nem mindig tudja méltányolni; ez az ő bölcs nézete szerint tenhéjázás. Az egyenlő rangu tanítók pedig tudományukat szokták mérlegelni és egymást ellenőrizni. Végre, ha kivételesen már minden tényező meg van a kölcsönös bizalomra és öszszetartásra, a magánóra-vadászaton szórják ki az egyenetlenség magvát. Fájdalommal tapasztaljuk, hogy ezen rémkép még egyletünkbe is befészkelte magát, hogy ott a tömörülés, testvéries öszszetartás, kölcsönös segélyzés és erkölcsi támogatás szent zászlóit homályba ejtse. Egyleti tagjaink egyike azzal vádolja a nagyon tisztelt választmányt, hogy a szükölködő tanítóknak nem ad kölcsönt, a másik azzal, hogy könnyelmű az egyleti vagyonnal, mivel azt oly tagok részére is kiadja, kik fizetésképtelenek. Az egyik süükségtelennek tartja az egyletet, mivel elnöksége nem bir annyi

*

befolyással, hogy az elaggott tanítónak nyugdíj birna kieszközölni*) amásik azért, mert a községével hadi lábou álló tanítónak állását nem tudja biztosítani. Ily körülmények közt a nagyon tiszt. választmány minden tapintatossága, bölcsessége és igazságszeretete daczára, sem képes teljes objektivitással itélni és cselekedni, minélfogva oly rendszabályokhoz kénytelen folyamodni, melyek alkalmazásánál az igazságosnak az igazságtalannal kell szenvedni. Pedig a nagyon tiszt. választmány működése is ép ugy van a viszonyoknak alávetve és azok álral korlátolva, mint bárkié a panaszlok és ócsárlók közt. Mert alapszabályaink 7 §. e) pontja értelmében kölcsön csak oly tagok részére adható ki, a kik hiteles okmánynyal kimutathatják, hogy véglegesen vannak alkalmazva. A kölcsönvevő pedig köteles adósságát legalább is tizenkét havi részletekben törleszteni, mig az alapszabályok pontos végrehajtásáért a tisztelt központi választmány felelős. De hát mi tevő legyen oly egyleti tag, ki akár a mostoha körülmények, akár irgalmatlan községe által oly szánandó helyzetbe jutott, hogy az egylethez kénytelen folyamodni és ennek választmányába egész reménységét helyezni. és ő, a biztosnak vélt segítség fejében hosszú várakozás után azon megdöbentő választ kapja, hogy mindaddig, mig a kiadott kölcsönök be nem folynak, ilynemű segélyre senki fia nem számíthat. Meg lehet-e elégedve olyan öreg tanító, ki valamely csekély nyugdíj elnyerésében fáradozik, mely czélból a választmány támogatásáért folyamodik, és annak fejében az elnökségtől komoly intést kap váltó-adósságának nyolcz nap alatti törlesztésére? Áldhatja-e olyan tanító az egyletet, ki községe által törvényellenes módon elbocsájtattott és a választmánynál orvosolást keres, de azon vigasztalással kell beérnie, hogy igazságos ügye az „Értesítőben“ közöltetett. Valóban nem. Mert ily szerencsétlenekre nézve nemcsak hogy nem üdvösnek, de sőt károsnak bizonyult az egyleti élet. Mivel ez csak pusztá reményüket táplálta, melynek keserves csalódás lett a vége; ők erős támasszal kecsegtették magukat és szappanbuborékokot kaptak, ők bizalmat vetettek, és indignatiót arattak; sőt vakhitükben annyira lettek elfogultakká, hogy egész szerencsétlenségökért a t. választmányt teszik felelőssé, mely ferde nézetüknek természetesen harag a következménye. Az itt elősoroltak bizonyítják, hogy a kölcsönös bizalom hiánya egyletünk fattyu-növény hajtásait táplálja, mig ellenben nemes virágai fejlődését akadályozza. Irtsuk ki tehát keblünkől a bizalmatlanságot. Kezdje meg kiki a vele egy iskolánál működő társával szemben, s lassankint meghonosul köztünk az önzetlen testvéries összetartás. Hiszen nem vagyunk mi olyan roszak, a minőnek egyik a másikat képzeli. Az öreg tanító majdan szivesen tartja coordinálnak ifjabb társát. ha mindketten ugyanezen nemes czél után törekszenek. Egyletünk nagyon tisztelt választmánya kész örömmel fogja támogatni a hozzá folyamodó tagot, ha annak tiszta jelleméről meggyőződik; a tagok viszont legőszintébb bizalmukat helyezendik az egylet választmányába, ha fáradhatlan buzgalmáról biztos tudomást szerezoek maguknak. Tehát nyujtsunk alkalmat ezen meggyőződés megszerzésére. Hadd ismerjék a fővárostól távol lakó tanítók is ezen magasztos czélú egylet működését, s joggal számíthatunk arra, hogy az izr. tanítóság tulnyomó része hozzánk fog csatlakozni. Hogy ezt elérhessük, szerény nézetünk szerint alapszabályaink 19. §-a módosítandó és kiegészítendő, a mennyiben a vidéki kerületbeli tagoknak közvetítője ne a közgyűlésen választott tag legyen, hanem saját keblükől és bizalmukból kiszemelt kartársuk. Ezen bizalmi férfiu legszentebb kötelességének fogja ismerni kerületében alkalmazott társait az egylethez való csatlakozására birni, és a hozzá folyamodó tagokat a t. választmánynál lehetőleg támogatni. És ha néha meg is

*) Tény, hogy ilyenek is vannak. És ha nagybefolyásu, hatalmas elnökünk volna, honnét szerezzen a tanítónak nyugdíj? Micsoda alaplól? Szerk.

esik, hogy minden buzgalma mellett sem lesz képes a kezére bizott ügyet sikeresen megoldani, legalább azon lesz, hogy szerencsétlen tagtársát meggyőzze, hogy ebbeli kérelme s az ahhoz kötött reménysége nem a központi választmány akaratlanságán, hanem a kérlelhetlen viszonyok habjain szenvedett hajótörést. A nagyon tiszt. választmány pedig nem fogja rossz néven venni, ha ezen bizalmi férfiú időnkint az egylet állapotáról szóló részletes kimutatást fog kérni, hogy azt a kerületbeli tagokkal közölhesse. Legbensőbb meggyőződésünknek adunk itt kifejezést, ha ilynemű intézmény életbe lépése nélkül egyletünk felvirágzását nem képzelhetjük. Mert csakis a kölcsönös ellenőrzés szülheti a kölcsönös bizalmat, mely nélkül a legszentebb törekvés sem csirázhatik.

Fürth Samu.

(Vége következik.)

L e v e l e z é s.

Nagy öröömre szolgál az „Értesítő“ legutóbbi számában közzé tett azon hir, hogy az egylet imakönyve új és javított kiadásban fog megjelenni. Először azért, mert az egylet vagyona az által gyarapítottatni fog, másodszor pedig azért, hogy megszabadultunk valahára a végzetetlen rossz kiállítású imakönyvektől. Nevezetesen a mi a könyvkötői munkát illeti, az minden kritikán alul van. Alig veszi meg a szegény gyermek a drága pénzen — mert 45 kr. valóban sok — oktroiált imakönyvet, 2—3 nap alatt a táblák már lent vannak, s a szegény gyermeknek nem marad egyéb hátra, mint a most vett könyvet, már a könyvkötőhöz vinni és azt újra bekötetni. Bátorkodom tehát a kezelő bizottság figyelmét ezen hibára irányozni és arról gondoskodni, hogy az új kiadás a lehető legolcsóbb és minden tekintetben jól kiállítva legyen. Csakis ekkor fog az imakönyv az őt megillendő kelendőségnek örvendezni, ha a konsumáló közönségnek semmi kifogása ellene nem lesz. Természetes, hogy a tanítónak is meg kell tenni a magáét.

Braun Jónás indítványát egészen magamévá teszem, és csak azt akarom még hozzá pótolni, hogy egy jól irt bibliai történetre, valamint egy héber fiblire nézve is idő- és czélszerű volna, ha az egylet azt kezébe venné és pályázat útján ezen nagyon is érzett hézagot betöltené.

Kecskemét, márczius havában.

Klauber János.

Abaujmegyének aránylag kevés a zsidó lakosa, de azoknak sok zugiskolájok van. Csak igen kevés nyilvános izr. iskola létezik itt, és ennek is nagyobb része nem jobb zugiskolánál. Engedje meg a tekintetes szerkesztő ur, hogy ezeket egyenként igénytelen megjegyzéseim kíséretében, becses lapjában megemlitem. Nagy Ida nyissa meg az iskolák sorát. A zsidó iskola a mult évben allitatott fel; de a hajdani nagy-idaei cigányok tovább tartották birtokukban a várat, mint a zsidók most iskolájukat; mert alig került oda a tanfelügyelő, azt mindjárt bezárta, mivel a törvény kellékeinek meg nem felel. A tanfelügyelő onnét Szepsiben menvén, az ottani zsidó iskolát is oly hiányosnak találta, miszerint megintette az előljáróságot, hogy iparkodjék jobb tanerővel ellátni az iskolát, különben bezáratja azt. Azonban alig távozott el a városból a tanfelügyelő, maga a hitközségi előljáróság oszlatta fel az iskolát, és most az egész zsidó gyermekserég jár zugiskolákba, melyek részint pinczékben, részint volt istálókban vannak elhelyezve.

Hogy Kassán, a megye központján a haladó zsidóságnak jól berendezett és jelesen szervezett iskolája van, nem csoda. Hogy ugyanott szegény orthodox zsidó hitközségnek miserabilis iskolája van, az sem csoda.

Hazánk jobb iskoláihoz tartozik a szántói, mely rabbi Lipschitz védnöksége alatt áll. Ezen lelkész csak három év óta működik ott, és mégis ezen rövid idő alatt úgy alakította át az orthodox hitközséget, hogy az lelkesül a műveltségért s haladásért, és nagy áldozatokat hoz a nevelés s oktatás oltárára. Mig hazánk több városában konfliktusban élnek a tanítók a rabbikkal, addig a szántói tanítók tisztelik s szeretik a nemes és jószívű lelkészt, mint atyjokat.

A szikszói iskola csak három év óta áll fenn és annál négy tanító működik. „Hát a szikszói vaskalaposoknak is van iskolájok?“ kérdeze engem esodálkozva egy előkelő budapesti hitsors, a kit nem régen Budapesten meglátogattam. „Igen is“, felelek, „és pedig olyan iskola, melynek élén, illetőleg iskolaszék élén, olyan férfi áll, ki a haladóparthoz tartozik.“ „A hitközség orthodox, az iskolaszéki elnök heterodox, ez paradox,“ jegyzé meg gúnyosan emberem. „A végletek érintkeznek; egyébiránt nekem a szikszói hitközség nem eléggé orthodox, illetőleg vallásos; mert habár némely szertartást tart, mégis szivbeli kötelességek teljesítésében igen hanyag, volt válaszom. Szikszó, 1878. márczius 11-én. Silberstein Mór, igazgató-tanító.

Könyvismertetés.

A zsidó hitoktatás vezérfonala. Kiadja a pesti izr. hitközség. I. rész. Népiskolai növendékek számára. Ára 40 kr, és kapható a pesti izr. hitközség pénztáránál.
(Vége.)

A purim ünnepet (71. l.) magyarázván, Esther királynőt bu z g ó királynőnek nevezi. Mi oknál fogva érdemesítette e királynőt ezen melléknevre, nem tudjuk; a sz.-írás épen nem igazolja s okát talán abban találjuk, hogy a könyvnek egész nyelvezete minden más inkább, mint bibliai. Így például a 94. lapon Barak és lelkes társnője, Debora prófétanőről beszél. Egy „Barak és társa“ czégről a szent-írás mit sem tud és nézetünk szerint triviális kifejezés bibliai hősökről. A 97. lapon az első sorban ezeket mondja: „Az utódlást Dávid az ő fiának, Salamonnak ígérte.“ Nem tudom, elfogadta-e már az akadémia az „utódlás“ új szót, vagy még csak utólagosan fogja ezen gyártmányt a tudós társaság elé terjeszteni, annyi áll, hogy bibliai történetbe gyermekek számára nem egészen illik. Az egész könyvben a nyelvezet nem csak zavart, túlszigázott, igen sok helyen érthetetlen, hanem kivetközteti a bibliai történetet tökéletesen abból, mi azt a gyermeki kedélyre vonzóvá teszi. De szent eredete iránt is kételyek támadhatnak a gyermek keblében, ha a 92. lapon azt mondja a zsoltárokról „... melyek részint Dávid király, részint más költők művei.“ „A zsidó hitoktatás“ vezérfonalában még is csak sok a „Tehilimt,“ mint költők művét a hívő gyermek elé állítani.

A IV. szakaszban fölvevett eredeti héber szöveg a IV. osztály számára kitünő gondnal van kiszemelve és azzal kapcsolatban az ügyes tanító annyi bibliai történetet és annyi hittant oktathat, hogy minden káros következmény nélkül, a gyermekek lelki üdvössége megkárosítása nélkül, mindaz kimaradhatott volna, a mit — úgy hiszem elég tárgyilagos bírálattunk tárgyává tettünk. De itt is egy kis megjegyzésem van Mózes III. K. 19. szakaszából az 5, 6. és 7. vers elhagyhatott volna, annál is inkább, miután sok más is kimaradt. Mit csináljon a tanító „a mi népiskoláinkban“ a פְּנוּל és וְנִבְרַתָּה הַנֶּפֶשׁ הַהִיא tannal? Ugyanez áll az V. K. 22. 5 versről: sat. וְלֹא יִלְבַּשׁ גָּבֵר

Az ötödik szakasz, mely a leggyakrabban használt imákat tartalmazza, a 121. helyett már a 117. lapon kezdődhetnék, miután az érintett imák is

ott veszik kezdetüket. Itt egy fontos reformra akadunk és alkalmasint a szerző kizárólagos és saját érdeme! A zárímát t. i, úgy rendezte, hogy minden eddigi szokás és gyakorlat ellenére, előbb adja az *עַל כֵּן נִקְנָה לָהּ*-t és azután az *עַל־יְנוּ*-t —!

A boldogult egerszegi rabbi a reformok után törekvő előljárójának megígérte, hogy a paksi zsinaton (1844.) reformokat fog indítványozni s pedig legelőször is, hogy *R o s - h a s o n o h k o r* másodnapra tétessék át a *תְּשַׁלֵּךְ* — csinálás. Az *עַל כֵּן נִקְנָה* elhelyezése a bold. rabbit reformjaival juttatta eszembe.

Az imák közt ott van az éjjeli ima *קְרִיאַת שְׁמַע עַל הַמַּטָּה* fölirattal. Ebben az imában minden egyéb előfordul, csak *שְׁמַע* nem. Aztalig hihettem és kerestem szorgosan minden oldalon, így eszembe jutván az újabb időben nagyon elterjedt kép: „des Bulgaren Verlegenheit. Wo ist die Katz?“ Hol van a *שְׁמַע*?! A macskának ott legalább az árnyéka található!! Ily pongyolán lett e művecske összeállítva, mely a pesti hitközség nevét hordja czimén és ezer meg ezer gyermek kezén forogjon. Hogy az egész mű nagyon pongyolán, csak úgy „kutyafuttában,“ mint Vörösmarty egyszer Petőfinek mondta, iratott, bizonyítja az is, miképen írja a héber neveket, nem gondolván, hogy ezáltal a gyermekeket megzavarja.

Igy egyszer Jesajáhu, Jirmejáhu, Jechezkél, sat. máskor pedig Esaiás, Jeremiás és Ezechiél sat. használja. Nézetem szerint a magyar irodalomban elfogadott bibliai nevek volnának megtartandók, tekintetbe nem vevén eltérésüket a héber kiejtéstől.

Még sokat idézhetnék, sokat irhatnék e „hittani vezérfonalról,“ de hiszem, hogy eg. előre elég lesz a nagytekintélyű pesti izr. hitközséget arra birni, hogy ha új kiadást rendez, a régít — a héber szövegen és annak helyes fordításán kívül, mindent, de mindent — kidobni.

Schreiber.

„**Geographie von Palästina** mit separater Wandkarte“ czim alatt, Löwy Márk, volt izr. isk. tanítótól Pozsonyban megjelent, egy a próféták és a biblia sikeres tanulmányozásához nélkülözhetlenül szükséges földrajzi segédkönyv, egy diszesen kiállított térképpel együtt. E tudományos készült-séggel és jeles művek felhasználásával irt, könnyű átnézetet nyújtó rendszerrel ellátott műre, annyival inkább akarjuk az illetékes körök és szakférfiak figyelmét irányozni; mert e téren nagyobb szerű, iskolai használatra nem alkalmas művekkél, vagy sok tekintetben hiányos térképekkel találkozunk, mely utóbbiakon a tananyag felületesen, elferdítve és a mai igényeknek meg nem felelőleg van földolgozva. Mig a fent idézett műben e háányok nem csak mellőzvék, hanem a fentebb érintett hitszakok alapos tanulmányozását sikeresítő mozzanatok legrészletesebben földolgozvák. A könyvhez csatolt térképen, mely e munkához illő pendanst képez történeti megjegyzések mellett, a földolgozás részletessége művet alkalmazhatóvá teszi, nemcsak alsó és közép, hanem szakiskolákon is. A térkép hossza 151 cm., szélessége 85 cm. Az egész mű ára: 2 frt 25 kr. (a földrajz füzve 25 kr, a térkép 2 frt) díjmentesitlen. Kismarton, márczius 1-én. T. szerkesztőségnek alázatos szolgája:

Schnürmacher Áron,
igazgató.

Magyarország története, párhuzamosan az alkotmánytan vázlatával czimű népiskolai tankönyvre, ismételten felhivom t. kartársaim figyelmét. Jelzett mű, úgy a szak- és napilapok, mint számos tanférfiu osztatlan tet-szésével találkozott és egyszerű, a gyermek felfogásához mért nyelvezete, beszéte, az alkotmánynak a történeti anyag mellett helyén való alkalma-

zása által, sok idő megkimélése mellett, meglepő eredményt felmutatni képes. Azon t. kartársaknak, kik a nyári félévvel netalán új tankönyveket alkalmazni szándékoznak iskoláikban, e művecskémre becses figyelmöket irányozni kérem.

Ára 30 kr, 15% árleengedés mellett.

A könyv **csakis** alulirotnál, B.-Csabán kapható.

Tisztelettel
Braun Jónás.

Egyleti élet.

Tagsági díjakat fizettek: Rendes tagok: Guttman Vilmos Versecz 2 frt; Kohányi Sámuel Budapest 2 frt; Führer Ignacz Budapest 2 frt; Stein S. Budapest 2 frt; Mendl Lajos Budapest 2 frt; Seligman Eleazár Budapest 2 frt; Krauss Ignác Siófok 2 frt; Steckelmacher Budapest 2 frt; Blumschein Lipót Esztergom 2 frt; Singer Adolf Budapest 2 frt; Weiss Jakab Budapest 2 frt; Schlosser Ignác Verbász 2 frt; Goldberg Mayer Heves 2 frt.

VEGYESEK.

— Kérjük azon tisztelt tagtársakat, kik az első félévi részlettel még hátralékban vannak, sziveskedjenek azt minél előbb a pénztárnokhoz beküldeni.

— A szidor új kiadása sajtó alatt van és megrendeléseket már a Peszach félünnepek alatt effektuálhatunk.

— A központi választmány Oblát Mór urat, a pesti normálfitanoda rendes tanítóját titkárnak megválasztotta, és mint ilyen, már egész buzgalommal működik.

— Dr. Simon József urat, az orsz. iroda érdemes titkárát nagy és fájdalmas csapás érte. Fiatal nejét a halál elragadta, két kis gyermeket hagyván hátra. Gyászoló férjén kívül ősz apa is siratja benne kedves leányát. Küldjön az ég üdítő balzsamot é mélyen sujtott családnak.

— A lefolyt hó alatt az egyesület egyik nagylelkű pártolóját is elvesztette. Dr. Pollák Sándor hites ügyvéd, élete 34. évében meghalt, megsiratván egy mélyen sujtott özvegytől és testvéreitől. Legyen emléke áldott és béke poraira.

— Buxbaum Henrik pozsonyi kartársunk a legdrágábbat vesztette el, mit halandó bir — anyját. A közp. választmány írásban fejezte ki legmélyebb részvétét, mit mi is ezennel tenni baráti kötelességünknek tartunk.

— Április hó 20-án a helybeli német színházban egyesületünk javára egy díszelőadás fog tartatni a bécsi udvari színház 3 kiváló tagjának közreműködésével. Legjobb reményünk van, hogy sikerülni fog, mert már is több páholy és számos zártszék le van foglalva. A létesítés körül Schlesinger Ignác, Mándel Mór, Spitzer D. H. és Tenczer Pál urak kiválólag fáradoznak és már is az egyesület háláját nagy mérvben kiérdemelték.

— Löwy Márk, pozsonyi kollegánk palástina térképe, mai számunkban meg van bírálva. Kitűnően van dolgozva; ajánljuk a t. kartársak figyelmébe.

Szerkesztői posta.

L... Pozsony: Még nem volt választmányi ülés. — G. Versecz: Tévedésből kimaradt. — G. Móór: Jövő számban. — N. E. L. Hibbe: Lehetetlen. Közelebbit levélben.

Nyomatott Schlesinger és Wohlaier könyvnyomdájában, Rostély-utca,
Károlykaszárnya 8 sz.